

כסלו תשע"ב \ December 2011

חזה טורניאנסקי

רשימת פרסומים

ספרים:

ספר מסה ומריבה לר' אלכסנדר בר' יצחק פאפין הופין, שפ"ז/1627, ההדירה לפי כתב-היד של המחבר והוסיפה מבוא וביאורים חזה טורניאנסקי, הוצאת ספרים ע"ש י"ל מאגנס, האוניברסיטה העברית / האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים, ירושלים תשמ"ה.

בין קודש לחול: לשון, חינוך והשכלה במזרח-אירופה, יחידה 7 בחטיבה ב' (לשון וספר) של הקורס: פולין – פרקים בתולדות יהודי מזרח-אירופה ותרבותם, האוניברסיטה הפתוחה, תשנ"ד/1994.

(With Erika Timm and the collaboration of Claudia Rosenzweig), *Yiddish in Italia. Manuscripts and Printed Books*, Associazione Italiana Amici de'Il Università di Gerusalemme, Milano 2003. (English and Italian)

גליקל, זיכרונות 1691–1719, ההדירה ותרגמה מידיש חזה טורניאנסקי, ירושלים: מרכז דינור לחקר תולדות ישראל – האוניברסיטה העברית בירושלים, מרכז שזר לתולדות ישראל, 2006.

עריכה

פון אונדזער יידישער ליטעראטור, לייענבוך פֿאַרן לימוד פֿון יידיש, רעדאגירט פֿון חזה טורניאנסקי, וועלטראַט פֿאַר יידיש און יידישער קולטור, תל-אביב תש"ם 1980; מהדורה שנייה תשמ"ג / 1983.

ייחוס פֿון ליד / ייחוסו של שיר – לכבוד אברהם ווער. עורכים: ד' סדן, י' אברך, ח' טורניאנסקי, ח' שמרוק. הוצאת ועד היובל, תל-אביב 1983.

Studies in Yiddish Literature and Folklore, Research Projects of the Institute of Jewish Studies, Monograph Series 7, The Hebrew University.) Jerusalem 1986.

כמנהג אשכנז ופולין, ספר יובל לחנא שמרוק, עורכים: ישראל ברטל, חזה טורניאנסקי, עזרא מנדלסון, ירושלים 1993.

די יידישע ליטעראטור אין ניינצעטן יאָרהונדערט, אַנטאָלאָגיע פֿון יידישער ליטעראטור-פֿאַרשונג און קריטיק אין ראַטן-פֿאַרבאַנד, אָפּקלייב און פֿאַרוואַרט: חנא שמערוק, רעדאַקציע: חזה טורניאנסקי, ירושלים תשנ"ג.

חנא שמרוק, עיירות וכרכים: פרקים ביצירתו של שלום עליכם בעריכת חוה טורניאנסקי, ירושלים, מאגנס, תש"ס.

מווילנה לירושלים, מחקרים בתולדותיהם של יהודי מזרח אירופה מוגשים לפרופסור שמואל ורסס, עורכים: דוד אסף, ישראל ברטל, אבנר הולצמן, חוה טורניאנסקי, שמואל פיינר, יהודה פרידלנדר. ירושלים תשס"ב

מאמרים:

"די גילגולים פֿון פרצעס 'מאָניש'", די גאַלדענע קייט 52 (1965), עמ' 205–224.

"נוסח משכילי של 'צאינה וראינה' – כתב-יד בלתי-ידוע של הרץ הומברג", הספרות ב (1971), עמ' 835–841.

"Tashrak", *Encyclopaedia Judaica*, Jerusalem 1971, Vol. 15, p. 830.

"Ze'enah u-Re'enah", *idem.*, Vol. 16, pp. 967–968.

"איבערזעצונגען און באַאַרבעטונגען פֿון דער 'צאינה וראינה'", ספר דב סזן, ירושלים תשל"ז, עמ' 165–190.

"מאָקס עריק און די פֿאַרשונג פֿון דער אַלטיידישער ליטעראַטור", ביי זיך 14/13 (1979), עמ' 67–74.

"היצירה הדו-לשונית באשכנז – קווים לאופיה", דברי הקונגרס העולמי הששי למדעי היהדות ד (תש"ם), עמ' 85–99.

"ה'בענטשערל' והזמירות בידיש", עלי ספר י (תשמ"ב), עמ' 51–92.

"שתי שירות אפיות בידיש על ספר יהושע", תרביץ נא (תשמ"ב), עמ' 589–632.

"יידיט, ספרות" (עם ח' שמרוק), האנציקלופדיה העברית, כרך מילואים ב, ירושלים תשמ"ג, עמ' 587–590.

"אשכנזי (רבינו) יעקב בן יצחק", שם, עמ' 231.

"וינריך מכס (מאיר) ואוריאל", שם, עמ' 480–481.

"סוצקעווער און אַלטיידיש", ייחוס פון ליד / יחוסו של שיר, לכבוד אברהם סוצקעווער, תל-אביב 1983, עמ' 62–88.

"שיר הויכוח היהודי וגילגולו באשכנז", הספרות 32 (1983), עמ' 2–12.

נוסח באנגלית:

"The Evolution of the Poetical Contest in Ashkenaz", *Studies in Yiddish Literature and Folklore*, Research Projects of the Institute of Jewish Studies, Monograph Series 7, The Hebrew University of Jerusalem, Jerusalem 1986, pp. 60–98

נוסח בגרמנית:

"Die Evolution des Streitgedichtes in Ashkenas", *Hebräische Beiträge zur Wissenschafts des Judentums deutsch angezeigt*, Jahrgang III–IV (1987–1989), pp. 65–79.

"צורר אגרות בידיש מירושלים משנות הששים של המאה השש-עשרה", שלם, ד (תשמ"ד), עמ' 149–210. נוסח מקוצר: "א בינטל יידישע בריוו פֿון ירושלים אין 16טן יאָרהונדערט", ייִדיש-ליטעראַטור אין מדינת ישראל – אַנטאָלאָגיע, תל-אביב 1991, עמ' 370–379.

"הספרות הדידאקטית בידיש באמשטרדם (1699–1749)", מחקרים על תולדות יהדות הולנד, ד (תשמ"ה/1984), עמ' 163–177.

"התרגומים הראשונים של 'ספר הישר' לידיש", תרביץ נד (תשמ"ה), עמ' 567–620.

"אן אומבאַקאַנט 'היסטאָריש' ליד וועגן די געשעענישן אין פראַנקפורט דמיין (1612–1616)", דברי הקונגרס העולמי התשיעי למדעי היהדות, ירושלים תשמ"ו, עמ' 423–428.

"מחקר השירה האפית בידיש על המקרא", ידיעון האיגוד העולמי למדעי היהדות 27 (תשמ"ז), עמ' 27–39.

"לתולדות ה'טייטש-חומש' – 'חומש מיט 'חיבור', עיונים בספרות, דברים שנאמרו בערב לכבוד דב סדן במלאת לו שמונים וחמש שנה, האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים, ירושלים תשמ"ח, עמ' 21–58.

"צוואתו של משה גולדסמיט (פענוח והערות)", מחקרים על תולדות יהדות הולנד, כרך ה, ירושלים תשמ"ח, עמ' 148–153.

"Yiddish Song as Historical Source Material: Plague in the Judenstadt of Prague in 1713", *Jewish History, Essays in Honour of Chimen Abramsky*, London 1988, pp. 189–198.

"Yiddish 'Historical' Songs as Sources for the History of the Jews in Pre-partition Poland", *Polin, A Journal of Polish-Jewish Studies*, Vol. 4 (1989), pp. 42–52 (= Polish version: "Piesni 'historyczne" w jezyku jidysz jako zrodlo do dziejow Zydow w Polsce przedrozbirowej", *Zydzi w dawne Rzeczypospolitej*, Wroclaw-Warszawa-Krakow 1991, pp. 297–305).

“Zum Charakter der Memoiren der Glückel von Hameln”, *Hebräische Beiträge zur Wissenschaft des Judentums deutsch angezeigt*, Jahrgang III–IV (1987–89), pp. 80–89.

“On Old-Yiddish Biblical Epics”, *International Folklore Review*, 1991, pp. 26–33.

"באשריבונגען פֿון געשעענישן אין גליקל האַמעלס זכרונות", די גאַלדענע קייט 134 (1992), עמ' 35–40.

"וועגן די ליטעראַטור-מקורים אין גליקל האַמעלס זכרונות", כמנהג אשכנז ופולין: ספר יובל לחנא שמרוק, ירושלים 1993, עמ' 153–178.

נוסח מורחב בעברית:

"הסיפורים ביצירתה של גליקל האמל ומקורותיהם", מחקרי ירושלים בפולקלור יהודי, טז (תשנ"ד), עמ' 41–65.

נוסח מתוקן בגרמנית:

“Die Erzählungen in Glikl Hamelns Werk und ihre Quellen”, in: Christiane E. Müller and Andrea Schatz (eds.), *Der Differenz auf der Spur: Frauen und Gender in Ashkenaz*, Berlin: Metropol, 2004, pp. 121–148.

"כתיבי חנא שמרוק בשנים 1953–1992", כמנהג אשכנז ופולין: ספר יובל לחנא שמרוק, ירושלים 1993, עמ' 413–428.

"מקרא מפורש' לאליעזר זוסקינד רודלסום, ספר יוצא דופן ללימוד החומש ביידיש", בתוך: שרה יפת (עורכת), המקרא בראי מפרשיו: ספר זכרון לשרה קמין, ירושלים תשנ"ד, עמ' 497–517.

“Les langues juives dans le monde ashkenaze traditionnel”, *Mille ans de cultures ashkenazes*, Ouvrage dirigé par J. Baumgarten, R. Ertel, I. Niborski, A. Wiewiorka; [Paris] 1994, pp. 419–426.

"צו וואָסער ליטעראַרישן זשאַנער געהערט גליקל האַמעלס שאַפֿונג?", דברי הקונגרס העולמי האחד-עשר למדעי היהדות, ירושלים תשנ"ד, חטיבה ג', כרך שלישי, עמ' 283–290.

"יידיש, ספרות" (עמ ח' שמרוק), האנציקלופדיה העברית, כרך מילואים ג, ירושלים תשנ"ד, עמ' 587–590.

“La pedagogia dell’insegnamento della Bibbia nell’Europa orientale”, in: Sergio J. Sierra (ed.), *La lettura ebraica delle Scritture*, Edizione Dehoniane Bologna, Bologna 1995, pp. 329–348.

"הדרשה והדרשה בכתב כמתווכות בין התרבות הקאנונית והקהל הרחב", בתוך: ב"ז קדר (עורך), התרבות העממית, מרכז זלמן שז"ר לתולדות ישראל, ירושלים תשנ"ו, עמ' 183-196.

"La letteratura yiddish nell'Italia del Cinquecento", in: *Il mondo yiddish: saggi*, a cura di Elena Mortara Di Veroli e Laura Quercioli Mincer, *La rassegna mensile de Israel*, Vol. LXII, N. 1-2, Roma 1996, pp. 63-92

"בין לשון הקודש ללשון אשכנז בשיר הדו-לשוני "אשליך יגון ואנחה", מסורות, כרך ט-יא (ספר היובל לגדעון גולדנברג), ירושלים ה'תשנ"ז, עמ' 421-441.

"Yiddish Literature in Frankfurt am Main", in: *Jüdische Kultur in Frankfurt am Main von den Anfängen bis zur Gegenwart*, hrsg. von Karl E. Grözinger. Wiesbaden 1997, 273-285.

"פאריז אונ' וויענה' – מספרות יידיש באיטליה במאה ה-16", חוליות 4 (1997), 29-37.

(עם ישראל ברטל) לזכרו של חנא שמרוק: דברים שנאמרו במלאות שלושים למותו, ירושלים: האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים, תשנ"ח.

"דמות האישה בזכרונותיה של גליקל האמל", ארוס אירוסין ואיסורין (עורכים ישראל ברטל וישעיהו גפני), ירושלים 1998, 177-191.

"מיידלעך אין דער אַלטיידישער ליטעראַטור", יידישע פּילאָלאָגיע, יובל-שריפּט לפּבּוד עריקאָ טים, אַרויסגעגעבן פֿון וואַלטער רעל און שמעון נויבערג, טיבינגען 1999, זז' 7-20.

"Yiddish Literature and Language", *Encyclopedia of the Renaissance*, Paul F. Grendler (Editor in Chief), New York, Charles Scribner's Sons, 1999, pp. 335-337

"The Events in Frankfurt am Main (1612-1616) in Megillas Vints and in an Unknown Yiddish 'Historical' Song", in: Michael Graetz (Herausgeber), *Schöpferische Momente des europäischen Judentums*, Heidelberg: Universitatverlag C. Winter, 2000, 121-137.

"Gliks Werk und die zeitgenössische jiddische Literatur", *Die Hamburger Kauffrau Glikl: Jüdische Existenz in der Frühen Neuzeit*, Monika Richarz (Hrsg), Hamburg 2001, 68-90.

"למקורותיו של 'דער שטן אין גאָרײ' ליצחק בשביס-זינגר", מווילנה לירושלים, מחקרים בתולדותיהם של יהודי מזרח אירופה מוגשים לפרופסור שמואל ורסס, עורכים: דוד אסף, ישראל ברטל, אבנר הולצמן, חוה טורניאנסקי, שמואל פיינר, יהודה פרידלנדר. ירושלים תשס"ב, עמ' 467–484.
נוסח באנגלית:

"The Sources of Yitzkhok Bashevis-Zinger's *Der sotn in Goray*" in: *Isaac Bashevis Singer: His Work and His World*, edited by Hugh Denman, Leiden-Boston 2002, 243–264

"דער לשון-קודש-קאמפאָנענט אין גליקלס ווערק ווי אַן עדות אויף איר בילדונג", אין:
Röllwagenbüchlein, Festschrift für Walther Röhl zum 65. Geburtstag, Herausgegeben von Jurgen Jaehrling, Uwe Mewes und Erika Timm, Tübingen 2002, pp. 433–441

"Special Traits of Yiddish Literature in Italy", in: Chava Turniansky and Erika Timm, with the collaboration of Claudia Rosenzweig, *Yiddish in Italia. Manuscripts and Printed Books*, Milano 2003, pp. 191–196. (Italian version: "Aspetti particolari della letteratura Yiddish in Italia", *idem*, pp. 197–203).

(עם יעקב אלבוים) "מוסר בעלי בתים: ספר סם חיים לר' אברהם אשכנזי אפיטיקר מלודמיר", על בריאה ועל יצירה במחשבה היהודית, ספר היובל לכבודו של יוסף דן במלאת לו שבעים שנה, עורכים רחל אליאור ופטר שפר, Tübingen: Mohr Siebeck, 2005, עמ' 111–145.

הערכים:

"Glueckel of Hameln", "Old Yiddish Language and Literature"; "Ze'enah U'Re'enah", in: *Jewish Women, A Comprehensive Historical Encyclopedia*, 2006 Jewish Women's Archive Inc.

"Reception and Rejection of the Yiddish Renderings of the Bible", *The Bible In/And Yiddish*, Edited by Shlomo Berger, Amsterdam Yiddish Symposium 1, Menasseh ben Israel Institute, Amsterdam 2007, pp. 7–20

"עיניו ככוכבים, שערו כזהב: יוסף הצדיק בשיר קדום ביידיש", תרביץ עו (תשס"ז), עמ' 471–500.

הערכים:

"Yiddish Literature before 1800", *The Yivo Encyclopedia of Jews in Eastern Europe*, New Haven & London 2008, Vol. 2, pp. 2059–2065; "Tsene-rene" (with Jacob Elbaum), *ibid*, pp. 1912–1913; "Lev Tov, Seyfer" (with Noga Rubin), *ibid*, Vol. 1, p. 1027.

"Yiddish and the Transmission of Knowledge in Early Modern Europe", *JSQ Jewish Studies Quarterly*, 15 (2008) No. 1, pp. 5–18

"תפילה ותחינה בספר זיכרונותיה של גליקל", מסכת, ה (תשס"ט), עמ' 11–27

"Between Hebrew and Yiddish in Bilingual Ashkenazi Poetry", in: *Early Modern Yiddish Poetry*, ed. Shlomo Berger, Amsterdam Yiddish Symposium 3, Menasseh ben Israel Institute, Amsterdam 2009, pp. 47–61.

"יין חדש בקנקן ישן: גרסאות משכיליות של 'צאינה וראינה'", ישן מפני חדש, מחקרים בתולדות יהדות מזרח אירופה ותרבותם, שי לעמנואל אטקס, עורכים: דוד אסף ועדה רפפורט-אלברט, מרכז זלמן שזר לתולדות ישראל, ירושלים תשס"ט, כרך ב, עמ' 313–344.

"הלימודים בחדר בעת החדשה המוקדמת", ה'חדר' – מחקרים, תעודות, פרקי ספרות וזיכרונות, עורכים עמנואל אטקס ודוד אסף, עורך משנה: אוריאל גלמן, אוניברסיטת תל-אביב תש"ע, עמ' 3–35.

(With Jacob Elbaum), "'The destruction of the Temple': A Yiddish Booklet for the Ninth of Av", *Midrash Unbound: Transformations and Innovations*, Michael Fishbane and Joanna Weinberg (eds.), The Littman Library of Jewish Civilization (in print)

ביקורת ודיווח

ליב בן עוזר, סיפור מעשי שבתי צבי – בשרייבונג פון שבתי צבי, יוצא לאור מכתב-יד המחבר עם תרגום, מבוא והערות מאת זלמן שזר, ירושלים 1978, בקרית ספר נד (תשל"ט), עמ' 161–167.

"א' פֿילפֿאַרביקער אוצר (וועגן בוך אהל רח"ל פֿון חיים ליבערמאַן)", די גאַלדענע קייט 105 (1981), עמ' 209–212 (ביקורת) = "אוצר בלום", גלעד, מאסף לתולדות יהדות פולין ז-ה (1985), עמ' 336–338.

"על מסכת יידיש במשנתו של דב סדן", מדעי היהדות, במת האיגוד העולמי למדעי היהדות 30 (תש"ן), עמ' 93–96.

"דער ליטווישער למדנישער עליט אין ניינצעטן יאָרהונדערט (וועגן בוך פֿון עמנואל אטקס: ליטא בירושלים, העילית הלמדנית בליטא וקהילת הפורשים בירושלים לאור אגרות וכתבים של ר' שמואל מקלם), די גאַלדענע קייט 133 (1992), עמ' 109–111.

"די פֿערטע וועלט-קאָנפֿערענץ פֿאַר ייִדיש-פֿאַרשונג, לפֿכּוד דעם פֿערציק-יאָריקן יובֿל פֿון ייִדיש-אַפֿטייל אין העברעישן אוניווערסיטעט, ירושלים", די גאַלדענע קייט 134 (1992), ז' 5–9.